

שש א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 334

ערש"ק פרשת "שופטים" ו' אלול תשע"ב

אהבת תורה

מתקרבם אנו בצעדי ענק ליום הדין הגדול והנורא בו יפקדו כל בריות עולם. אין ספק שצרכים להרבות בזכויות ובמעשים טובים למתק את הכתיבה לשנה הבאה. אחד הדברים הגדולים בתבל שיכול להועיל ולשפר, להכריע את הכף ולגרום לכתיבה וחתומיה טובה לנו ולכל ישראל זוהי תורתנו הקדושה. שקולה מילה אחת בתורתנו הנצחית כנגד כל המצוות כולן, ולימוד התורה זה אחד מהדברים שאוכל מפירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. ובואו תקראו סיפור בעניין. בספר הנפלא "טובך יביעו" מובא סיפור מרגש על אחד מהתלמידי החכמים המופלגים שחי לפני שנים בעיר צפת. בימים ההם ש"ס שלם על כל חלקיו היה דבר יקר המציאות. בידו של אותו תלמיד חכם היה רק כרך אחד שהכיל את המסכתות ביצה וראש השנה בלבד. כיון שלא עלה בידו להשיג עוד כרכים נוספים, הוציא את כל עמל ואהבת התורה שלו על אותו מסכתות שהיו ברשותו - ביצה וראש השנה, ועבר עליהן לא פחות משלושת אלפים פעמים! לבר אוריין הזה היתה שליטה מלאה בכל מכמני הש"ס, אבל צויה את בניו לבל יכתבו כל שבח על מצבתו, אלא רק לציין את העובדה שעבר על מסכת ביצה וראש השנה שלושת אלפים פעמים. אמר: "אולי יעבור כאן ביום מן הימים יהודי שיראה הכיתוב על מצבתי ויסחף אף הוא באהבת התורה שפיעמה בי". שנים רבות אחר כך אחד מבני השיבות, יצא לתרבות רעה, נטש את ספסלי השיבה וקבע מקומו בין חבורות פירחחים ובני בליעל. הוריו, קרוביו וחבריו ניסו להניאו ממעשיו, אך לשווא. יום אחד חזר אותו בחור בתשובה שלמה ושב לשיבה, ואכן בתוך תקופה קצרה חזר להיות מתמיד גדול, וכיום הוא אחד האברכים המופלגים בבני ברק ומרביץ תורה לעדרים. לימים סיפר אותו אברך שראה מצבה שלא היו כתובים בה תארים רק היה כתוב שאותו נפטר חזר על מסכתות ביצה וראש השנה שלושת אלפים פעמים. מאותו רגע תקף אותו רצון עז להיות מתמיד בתורה... אחים ואחיות יקרים, צאו וראו מה רב כוח תורתנו הקדושה. נרבה בכבודה, נאהב ונעמול בה, ונזכה לטובה וברכה בזה ובבא.

כוס אזזת של שיכר!

מספרים שבאחד מבתי הכנסת שבגולה אשר מרבית מתפלליו היו מדלת העם, אנשים מיעוטי יכולת חגגו ברוב עוז ושמחה ביום שמיני עצרת את חג מתן התורה הקדושה, רקדו ופיזזו לכבודה של תורה ללא מעצור והפוגה. נדמה היה שהשמחה מרקיעה שחקים, לולא עצתו של "בעל דבר" אחד מהמתפללים שפזל באחת מעיניו אל בית הכנסת הניצב מבעד למדרכה, בית הכנסת המפואר שמתפלליו היו נגידיים גדולים ובעלי המאה. הבחין הוא בעינו הבדולח, שבין הקפה להקפה עוצרים הם ומוזגים כוס שיכר לרוויה, ממלאים את גרונם והשירה פוצחת ועולה לה מעצמה! הגה במוחו המבריק רעיון ולא עצר בעד רוחו, בו בעת דפק על אחד השולחנות והודיע חגיגתי: לשנה הבאה גם אנו נזכה לטעום טעימה של ממש מכוס שיכר משובח ומיוחד, ואם תקשו ותשאלו הכיצד, והרי קופת בית הכנסת "מצטמקת ורע לה", רחש ליבי דבר טוב, נציב בפינת בית הכנסת חבית, ובכל שבת ושבת, כל מתפלל ומתפלל יתרום מעט שיכר, מהשיריים שנשארו לו בסעודה! כולם נשאו את כפיהם במחיאאות סוערות, רעיון נפלא שאין כדוגמתו! אחד המתפללים, דאגה אחזה בקירבו, הן הוא עמל קשות על כל פרוטה ופרוטה, וכל טיפה של שיכר "סוחט" הוא מהכוס עד תום, כיצד אם כן יוכל לתת מנת חלקו, הגה בליבו רעיון, להימנע מלהשתתף אין זה בא בחשבון יהיה הוא לשיחת הבריות, על צרות ידו, אלא יביא הוא מים ויזיל לחבית, ובודאי יהיו המים בטלים בשישים! השנה עברה לה ביעף ושמחת התורה וההקפות נפתחו בחזרה וגילה, כולם בלא יוצא מן הכלל חיכו להפוגה הראשונה ועימה הטעימה הברוכה! יזכו גם הם כמו העשירים לשמחת הרוח וגם הגוף, ויחד ירקדו וירננו לה' יתברך על כל הטוב, אין טוב אלא תורה - אשר גמלים! הכוסות נמזגו והידיים "לחיים" הורמו והפיות שאגו את הברכה שהכל נהיה בדברו בשמחה רבה! ההפתעה היתה גדולה ומרה, התברר שהיו עוד כמה שחשבו על אותו רעיון "נפלא", והמים במקום להיות בטלים בשישים ביטלו את מעט השיכר שהיה (אם בכלל) לטעם של מים, ללא חומרים משמרים! אחים יקרים, המוסר כה נוקב וצועק, נמצאים אנו בפיתחם של הימים הנוראים, ימים של תשובה וקירבת אלוקים, יהיו שיצפו שאחרים יעשו עבורם את העבודה, כולם יחזרו בתשובה שלימה והשפע והברכה ירדו ממילא לאויר העולם, וממילא גם הם יזכו לשפע הנורא, אולם חלילה שלא נתאכזב ונגלה עד מהרה שאחרים גם הם כיוונו לאותה "מחשבה עמוקה" ואיתה חלילה צרה כפולה, אלא ניתן אל ליבנו שעלינו לדאוג לתקן את עצמנו ומעשינו, וממילא נזכה להשפיע הרהורי תשובה בשכונתנו ולמכרנו, ונזכה לשתות לרוויה מהיין המשומר בסעודת עורו של ליתן, בימינו במהרה!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:25	19:51	18:52	ת"א
20:36	19:49	18:37	י-ם
20:36	19:51	18:45	ח'יפה
20:34	19:50	18:54	ב"ש

הפסרת השבוע: "אנוכי אנוכי"

מוטעמים לשבת

והשחתה שיראו, ואם יוכלו להציל יצילו כל דבר מהשחתה בכל כוחם. ולא כן הרשעים, אחיהם של מזיקים, שמחים בהשחתת עולם והמה משחיתים. ובמידה שאדם מודד, בה מודדים לו, כלומר בה הוא נדבק לעולם. וכעניין שכתוב: "שמח לאד לא ינקה רע". והחפץ בטוב ושמח בו, נפשו בטוב תלין לעולם, זה ידוע ומפורסם".

(מעייני השבוע)

"דינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו" (כ"א, ז)

כתוב בספר "ילקוט מאמרים": "כתב ב"אבן עזרא" על פסוק זה: "כי לולי שעשו עבירה בדומה לה - לא נזדמן להם שיהרג אדם קרוב מהם, ומחשבות השם עמקו וגבהו לאין קץ אצלנו". היוצא מזה שאם שומעים על עבירה חמורה שנעשית, צריך לחשוב אולי גם לו חלק בזה, אולי בזה שעשה עבירה דקה מן הדקה או הרהור חטא, גרם לרשע לבוא לידי עבירה גסה. ועל כן לכל אחד ואחד להתעורר ולשוב אל ה', ועל ידי כן יתעוררו גם רחוקים לשוב למקור מחצבתם.

(תורת הפרשה)

נקרא "מלך", כמו שאמרו רבותינו (נדרים לב): על הפסוק: "עיר קטנה ואנשים בה מעט". עיר קטנה זה הגוף, ואנשים בה מעט אלו איברים, ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה יצר הרע. וגם יצר הטוב הוא מלך כי זה לעומת זה עשה האלוקים. וזהו שאמר הכתוב: "שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלוקיך בו", לרמוז שצריך לזוהר להמליך עליך את יצר הטוב שהוא "אשר יבחר ה' אלוקיך בו". "מקרב אחיך תשים עליך מלך" - שהוא מצד הקדושה כמותך, אבל "לא תוכל לתת עליך איש נוכרי" - שלא תגביר עליך יצר הרע שהוא מצד הקליפה אשר לא אחיך הוא.

(תורת הפרשה)

"לא תשוזית את עצה לנדרו עליו גרון" (כ"ט)

כתב רבינו בעל ספר "החינוך" זצ"ל: "שורש המצוה ידוע, שהוא כדי ללמד נפשנו לאהוב הטוב והתועלת ולהדבק בו, ומתוך כך תדבק בנו הטובה, ונתרחק מכל דבר רע ומכל דבר השחתה. וזו היא דרך החסידים ואנשי מעשה האוהבים השלום ושמחים בטוב הבריות ומקרבים אותם לתורה, שלא יאבדו אפילו גרגר של חרדל בעולם, וייצר להם כל אבדון

"לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבחו ה' אלוקיך" (טו, כא)

אזרה לנוטע אילן ולבונה בית בהר הבית (רש"י). כתוב בספר "אבני אוזל": המקום הקדוש צריך להיות נאה בעיניך בזכות קדושתו ולא בזכות קישוטים חיצוניים כגון עצים נאים ובניינים מפוארים. אם מבקש אתה לפאר את הקדושה בקישוטים חיצוניים, הרי משמע שאתה מזלזל ביופיה המקורי של הקדושה. לפיכך אמרו חכמינו: "כל המעמיד דין שאינו הגון כאילו נטע אשרה אצל המזבח" (סנהדרין ז) - אם ממנים דין שאינו הגון מצד התנהגותו בדברים שבקדושה, אלא שיש בו מעלות חיצוניות כגון השכלה גבוהה וכשרון נאום - הרי זה באמת "כאילו נטע אשרה אצל המזבח", שבמקום היופי המקורי והפנימי של תורה ויראת שמים, מבכרים את היופי החיצוני המקושט...

(מעניה של תורה)

"שיום תשים עליך מלך מקרב אוזיך תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש נוכרי אשר לא אוזיך הוא" (יו, טו)

כתוב בספר "ישמח ישראל": ידוע שיצר הרע

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

חולק לו לעצמו, ואדרבה הדבר מביא לידי גיחוך, כך לא יהיה נחשב בעיניו כל כבוד שחבריו חולקים לו. והרבי רבי שמלקי סיים את דבריו: כשראיתי את כל הכבוד שחלקו לי בני העדה הקדושה של ניקלשבורג, פחדתי וחששתי פן חלילה אבוא לידי גאווה וגסות הרוח ולרום לב, והלא כתוב: "לבלתי רום לבבו", משום כך החלטתי בדעתי להתייחד שעה קלה ביני לבין עצמי, וחלקתי לי כבוד משלי. חזרתי בעצמי על דבר הכבוד והתהילה שלכם, והרגשתי כמה מגוון הוא כבוד כזה, כמו אותו הכבוד שחלקתי אני לי עצמי...

מסופר על הצדיק רבי זאב מזבאריו זצ"ל, שבביתו פרצה קטטה בין הרבנית לבין המשרתת שלה. הרבנית האשימה את המשרתת בשבירת כלי יקר ערך, והמשרתת טענה שלא שברה וסירבה לשלם. החליטה הרבנית לתבוע את המשרתת לדין תורה, ונכנסה לחדר להחליף את בגדיה וללכת לבית הדין. ראה זאת רבי זאב ולבש אף הוא את בגדי השבת אשר לו, שאלה אותו הרבנית: מדוע לובש אתה את בגדי השבת? השיב הרב: ברצוני ללכת עמך אל הדין תורה. התנגדה הרבנית לכך ואמרה לו: אין הדבר יאה לך, ותהא סמוך ובטוח שאדם להרצות טענותי כראוי. לך איני דואג - השיב רבי זאב - את בודאי תדעי לטטוח את טענותיך. אך מה תעשה אותה משרתת עלובה? כלום תדע לטעון את טענותיה? ולכן רוצה אני להיות לה למליץ יושר, כי אין מי שיריב את ריבה...

(תורת הפרשה)

מסופר על רבי שמלקי זצ"ל שהיה בורח מן הכבוד והיה ענוותן מאוד. והנה כאשר בא לניקלשבורג לשבת על כסא הרבנות, יצאו כל גדולי וחשובי העיר לקראתו, רבניה וחכמיה, ונתנו לו כבוד גדול. כשהכניסו אותו לבית המיועד עבורו, ביקש מאת הקהל כי לשעה קלה יעזבו כולם את הבית ויתנו לו את האפשרות להתבודד ולהתייחד עם עצמו. בקשתו נתמלאה, ורק אחד מחשובי הקהל לא כבש את יצרו ונשאר בתוך אחד החדרים כשהוא מסתתר אחרי הדלת והמזוזה, והנה שמע את קולו של הרב כשהוא מדבר אל עצמו: ברוך הבא רבי שמלקי, שלום עליכם רבינו הגדול, בוא בשלום אב בית דין של ניקלשבורג... הלך הלה וסיפר זאת לפרנסי הקהילה, והללו שמעו ותמהו, נכנסו גם הם בחשאי לבית הרב ומצאוהו כשהוא יושב על כסאו, פניו לכותל והוא מדבר עוד פעם בינו לבין עצמו בלחישתו: שלום עליכם רבינו רבי שמלקי... לא יכלו ראשי הקהל להתאפק, ניגשו אליו ואחרי בקשת סליחה ביקשו ממנו כי יבאר להם טעמה ונימוקה של התנהגות מוזרה זו. נענה הרב ואמר להם: חכמינו אמרו: "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך", והרי הדבר תמוה: הלא הרשות נתונה לאדם לזלול בכבוד עצמו, וכי משום זה יכול ורשאי הוא לזלול בכבוד חברו? אבל אני חושב, כי ישנה כוונה אחרת במאמר זה: חכמינו רוצים ללמד אותנו שלא להתגאות, ואם רואה אדם שחבריו חולקים לו כבוד לא יתגאה, אלא יהא כבוד זה שחולקים לו חבריו דומה בעיניו כאילו הוא גופו חולק כבוד לו לעצמו, וזהו שאמרו חכמינו: "יהי כבוד חברך" - הכבוד שחברך חולקים לך - "חביב עליך כשלך" - כמו הכבוד שלך שאתה תחולק לך - לעצמך, וכשם שאין כל ערך וחשיבות לכבוד שאדם

זוירת השבוע

מתי נחשב כעובד עבודה זרה, אפילו לא עבדה?

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)

אוגדן של עלוני ישא ברכה

פתרון החידה מפרשת "ראה": רש"י טז,יא.

והייתם לי סגולה

סגולה לצאת זכאי ביום הדין הגדול והנורא, לשמור על פינו ולשוננו מכל דיבור אסור ולשון הרע!

מדברי האש הישירה הרב ר' יוסף מוגרב' שליט"א

תזכור הבנים

בל תשוזית!!!

בספר "בנתיב החינוך" חלק א' פרק ה' כתב שבמסגרת החינוך למידות טובות יש לחנך את הילד בעניין הלאו של בל תשוזית. כתב בספר "החינוך": "וכמו כן נכנס תחת זה הלאו שלא לעשות שום הפסד, כגון לשרוף או לקרוע בגד או לשבר כלי לבטלה, וכל עניינים אלה וכל כיוצא בם שיהיה בהם השחתה וכו', מכין אותו מכת מרדות". "שורש המצוה ידוע - שהוא כדי ללמד נפשנו לאהוב הטוב והתועלת ולדבק בו, ומתוך כך תדבק בנו הטובה, ונרחיק מכל דבר השחתה, וזהו דרך החסידים ואנשי מעשה, אוהבים את השלום, ושמחים בטוב הבריות ומקרבין אותם לתורה, ולא יאבדו אפילו גרגיר של חרדל בעולם, ויצר עליהם בכל אבדן והשחתה שיראו, ואם יוכלו להציל יצילו כל דבר המשחית, בכל כוחם וכו' ". דברים אלו חייבים להיות מוחדרים לנפשו של הילד הן בנוגע לרכוש ציבורי כגון רכוש בית הכנסת או רכוש התלמוד תורה, וכן בנוגע לכל רכוש. חייבים להסביר לילד שדין פרוטה כדין מאה. כאשר הדברים יוחדרו לתודעתו של הילד, אזי הוא יקפיד להחזיר את המשחקים למקומם ולשמרם לבל יתקלקלו, ובוודאי לא ישחיתם בידיו. כמו כן חייבים לחנך את הילד שאסור לזרוק אוכל, וכאן המקום להעיר כי האמא תשלח לבית הספר כמות סבירה של אוכל כדי שהילד לא יתרגל לזרוק ולהשחית אוכל. יש ללמד את הילדים שהכסף לא צומח על העצים וששבביל להשיג כסף צריך לעבוד קשה ביגיע כפיים וביושר, ולפיכך עליהם להקפיד על כבוד הספרים והמחברות שחלילה לא ישחיתו את הספרים, המחברות ומכשירי הכתיבה. נקודות אלו ודומיהן יש בהם לעצב את דמותו של הילד ולזקוף את קומתו הרוחנית בצורה בריאה ונכונה, ועם תפילות וסיעתא דשמיא לראות פירות טובים בעמלינו - אלו הבנים.

שלום בית

רוצים לזוית?

כתב רבינו הגה"ק בעל ה"בן איש חי" זיע"א בסיפרו "חוקי הנשים" פרק יט במתק לשוננו: צריכה האישה להיות שמחה בחלקה, ותסיר הקנאה מליבה. ואישה שתיתן עיניה בממון חבירתה, או במלבושה, או בחפציה, אישה זו לא תהא מרוצית, והרבה תצטער בחייה, וכל חייה תראה עצמה רעבה. ומרוב קנאתה, כל אשר תקנה תחשוב עצמה ריקה, היות ותתאוה משל זה וזה, ולא יעלה בידה. והאישה אשר תשמח בחלקה, ולא תסתכל על רכוש חבירתה, תמיד תהיה שמחה, ועינה שביעה וטובה. מלך אחד אמר לאדם, בקש משאלותיך ממני ואעשך עשיר. השיבו, אני מושל מדינה ולא חסר לי הבורא דבר, ישתבח ויתעלה. אמר לו: היכן מדינתך והיכן אוצרך? השיבו: ליבי הוא אוצרי, והשמחה בחלקי היא מדינת. המלך והשר היו מטיילים בעיר לילה אחת, ועברו ליד המזבלה. מצאו והנה אור זורח ממנה, והתקרבו אליה, מצאו באמצע המזבלה מקום מגורים, ודרים שם איש ואישה, אבל מאוד עניים, ופניהם עלובים. מסמרטוטי המזבלה עשו להם בגדים, והדליקו נפט למאור, ובמקום שולחן סידרו אבנים לפנייהם, והביאו מגריפות במקום צלחות, ואוכלים בהם מאכלים אשר קיבצום ואספום, ובמקום כוסיות הערק, הניחו מים בתחתיות הבקבוקים, במקום כוסות חתיכת שבר כלי. התוף בידי האישה, ובעלה שר ומזמר, הוא אומר זמירותיו, והיא תשיב לעומתו. ושמחים שמחה עצומה שאין כמותה. הבעל מוזג מים בשבר כלי, ושותה לחייה ומברכה, והיא גם לעומתו מברכתו. הוא קורא לה מלכה והיא מכנה אותו מלך היבשה והים, הוא מברכה באלפים, והיא מברכתו ברבבות. המלך נבהל משמחתם ואופן ישיבתם, והתקרב אליהם, והחל לשאול אותם כיצד בעניותם ודלותם, במאכלם ובמשתם זה, במלבושם וישיבתם העלובה, כל כך רבה ועצומה שמחתם, ומתגדלת ומתעלה הנאתם. השיבוהו: הלילה הזאת יש לנו אוכל המשביע רעבוננו, מדברים אשר קבצנו, ואפילו שהוא מעט אורז ולחם יבש, שמחים אנחנו בחלקינו. ולדעתנו אין אנשים שבעים מאיתנו, ואין דירה טובה מדירתנו, ואין טוב משלוחנו ומסיבתנו. ולכן אין בליבנו שום עוגמת נפש, ולא שום מועקה, ולא בלבול ומצוקה. ולכן עלתה הנאתנו ורבתה שמחתנו, והתגבר ששוננו. והמלך החל מתפלא על דבריהם ועל מחשבותיהם, והחל לברכם, יברך ה' שמחתכם, וישגיח תמיד עליכם, ועל הנאתכם וששונכם. ואשרי הזוכה לנהוג במנהג של השמח בחלקו, חיוו בכפליים.

אברי שיפר

- * הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ אומר: הרבי הוא השולחן ערוך שלנו. מאה פעמים ואחד אנו מעיינים בו בכל יום.
- * הרה"ק רבי שיראל מרוז'ין אומר: הנסיעה אל הצדיק היא כמו הכנה למצוה.
- * הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובצא אומר: ההסתכלות בפני הצדיק האמיתי מעוררת תשובה.
- * הרה"ק רבי נחמן מברסלב אומר: מידות רעות נחלשות על ידי הסתכלות בפני הצדיק.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

הוא יראה לאורה. אבל מי שמאור עיניו כבה - לא תעזרהו המנורה כל עיקר!..."

והנמשל: חודש אלול הוא חודש הרחמים והסליחות. וגדול כוחו, וכוח י"ג מידות של רחמים שאינן חוזרות ריקם, וכוח הוידוי, "שכל מי שחוטא, ואומר "חטאתי", אין רשות למלאך החבלה לגעת בו" - הכל נכון. אך יש לדעת שאמירת הסליחות אינה פועלת בדרך קסם, ואינה מרעיפה סליחה מאליה: רק מי שליבו ער ורגשותיו פועמים, אלא ששיגרת החיים גברה עליו והאפילה את רגשותיו, יהיו עבור הסליחות כקרני אורה שיגרשו את החשיכה ויפזרו את הערפילים החוצצים בינו לאלוקיו. אבל מי שאין "שופטים ושופטים" ממונים על שעריו לבל יכנס בהם ערל וטמא, מי שמחדיר לנבכי נפשו מראות אסורים ושומע דברי רכילות והבאי, שלא לדבר על ניוולות פה וכפירה, ומדבר דברים אסורים הפוגמים את הנשמה הטהורה, אדם זה עלול לומר מזמורי סליחות וליבו בל עימו, כי נטמא ונאטם, וכל דיבוריו מן השפה ולחוץ. ואיך יקווה שיעוררו את הרגשות הכבויים וילהיטו את הלב המאובן!

(מעייין השבוע)

יש להציב שופטים ושופטים לשערי האדם גם לעשייה הטובה. בקשר לכך נביא משל מאלף ממשלי הרב "ישועה ורחמים" זצ"ל: **מעשה** באדם שנולד לו ילד עיוור, רחמנא ליצלן. נטלוהו לרופאים, ערכו לו בדיקות וצילומים, עסקו בתרופות ובניתוחים, אך ללא הועיל. ניגש האב לבנו, נטל ידיו בידו ואמר בכאב: "בני יקירי, גזירה היא ממרום ונקבלה באהבה. עולמך יהא חשוך עליך לעולם, אין תרופה למכתך". והילד השח ראשו בהכנעה. לימים נכנס הילד לחנות. גישש בידיו וזיהה את המוצרים, עד שהניח ידו על חפץ עגול. שאל: "מה הוא חפץ זה?". ענה המוכר: "זו מנורה חשמלית". "מנורה?", תמה הילד, "מה עניינה?". "כשחשוך, לוחצים על הכפתור ונדלק האור, ואפשר לראות", הסביר המוכר. נפעם הילד, שב לביתו ופנה לאביו בטרונה: "אבא, אבא, למה ייאשתני? מדוע אמרת לי שאין תרופה למכתך? הייתי היום בחנות ומצאתי בה מנורה, לוחצים על הכפתור - ורואים! אנא, קנה לי את מנורת הפלאים, ותאיר את עולמי!". התרגש האב וענה בכאב: "אל נא, בני, אל תשגה באשליות! מנורת החשמל מיועדת למי שראייתו תקינה, ורק החשיכה מעכבתו מלראות. אזי תגרש המנורה את החושך,

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ האוכל מאכל או שותה משקה שמזיק לבריאות, אם טעמו ערב לחיך, צריך לברך עליו, כיון שהוא נהנה ממנו. אבל אם טעמו אינו ערב לחיך, לא מברך עליו, כיון שאינו נהנה ממנו והוא מזיק לבריאות.
- ✓ מי שהיין מזיק לו, ושותהו לקיים מצות ארבע כוסות לבילי הסדור, עם כל זה צריך לברך עליו "בורא פרי הגפן", כיון שטעמו ערב לחיך, ונהנה מן היין.
- ✓ מעיקר הדין נפסק בשולחן ערוך, שיש לברך ברכה על המלח, והיא ברכת שהכל נהיה בדברו. וכתבו הפוסקים שהטעם שמברכים על המלח, מפני שיש לאדם הנאה קצת כשנותן לתוך פיו. ועוד הוסיפו הפוסקים, שהמדובר הוא כגון שהמלח ראוי לאכילה קצת שאינו מר ומלוח ביותר, שאם לא כן, אין לברך עליו כלל. וכן במי מלח, כגון שנתן לתוכו הרבה מים בענין שראוי לשתיה. ויוצא לפי זה שבזמננו שאין שום הנאה לאוכלו לבדו והוא מר ביותר, אין לברך עליו כשאוכלו לבדו.
- ✓ האוכל או שותה מאכל או משקה שאסור באכילה או בשתייה, אף על פי שאינו אסור אלא מדברנו, אינו מברך עליו לא לפניו ולא לאחריו, שמכיון שדבר איסור הוא ויש עבירה באכילתו, מנאץ את ה' בברכתו על זה, ובענין שנאמר "בוצע ברך נאץ ה'". וגם אם אוכלו או שותהו בהיתר כגון שהוא חולה מסוכן, ואוכלו או שותהו לצורך רפואה.
- ✓ החולה שאוכל או שותה ביום כיפור משום פיקוח נפש, צריך הוא לברך לפניו ולאחריו, שהרי המאכל והמשקה מותר, וגם הוא אינו עובר איסור באכילתו או בשתייתו.
- ✓ מי שאכל בשר, ובתוך שש שעות בירך בטעות על מאכלי חלב, יטעם טעימה כל שהיא כדי שלא תהא ברכתו לבטלה.
- ✓ מי שאכל תמרים בחזקת בדוקים מתולעים, ולאחר שאכל שיעור ברכה אחרונה, ראה שבתמרים הנשארים היו תולעים, והבין שגם בתמרים שאכל היו תולעים, אף על פי כן צריך לברך ברכת מעין שלוש על האכילה.
- ✓ כל המאכלים והמשקים שאדם אוכל או שותה לרפואה, אם טעמם טוב והחיך נהנה מהם, מברך עליהם לפנייהם ולאחריהם. אבל אם הם מרים ואין לו הנאה מהם לא מברך, אף על פי שהוא מתרפא מהם.
- ✓ השותה מים כדי לבלוע כדור, והוא אינו צמא למים, אינו מברך על המים. ומכל מקום טוב שקודם שבולע את הכדור, שיברך תחילה על המים (אם הוא צמא), ולאחר שיטעם מעט מהמים, ישתה התרופה עם המים.
- ✓ אין חיוב ברכה על מאכלים או משקים אלא כשאוכל בדרך רגילה של אכילה, ולכן מי שניזון על ידי שתחבו לו שפורפת לקיבה (זונדה), או על ידי הזנה דרך הוורידים (אינפוזיה), אינו מברך ברכת הנהנין לא ברכה ראשונה ולא ברכה אחרונה.
- ✓ חולה במחלת סכרת שקיבל התקפה באמצע קריאת שמע וברכותיה, שאז הוא צריך לאכול מנה סוכר ללא דיחוי, יברך על הסוכר "שהכל נהיה בדברו", ואין בזה חשש הפסק באמצע קריאת שמע וברכותיה. אבל אם קיבל התקפה באמצע תפילת שמונה עשרה - לא יפסיק לברך הברכה בפיו, אלא ירהר הברכה בליבו ויאכל הסוכר, שאין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש.
- ✓ הגומע ביצה חיה כדי לצחצח את קולו וכדומה, והוא סולד ממנה ואין לו מזה שום הנאה, אין לו לברך ברכת שהכל. אבל אם נהנה ממנה כל שהוא, יכול לסמוך על האומרים לברך עליה שהכל נהיה בדברו.
- ✓ אין מברכים ברכה על מאכל שאינו ראוי לאכילה, כיון שאינו נחשב לאוכל ואכילתו אינה נחשבת לאכילה, ולכן אין מברכים על פרי מר או חמוץ ביותר, או מאכל שהוא מעופש ביותר, שאינו ראוי לאכילה אפילו על ידי הדחק.

(הברכה והלכותיה)